

www.vulkani.rs
office@vulkani.rs

Naziv originala:
Jojo Moyes
AFTER YOU

Copyright © Copyright © Jojo's Mojo Ltd, 2015
Translation Copyright © 2016 za srpsko izdanje Vulkan izdavaštvo

ISBN 978-86-10-01703-8

Ova knjiga štampana je na prirodnom recikliranom papiru od drveća koje raste u održivim šumama. Proces proizvodnje u potpunosti je u skladu sa svim važećim propisima Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije.

Posle tebe

DŽODŽO MOJES

Prevela Branislava Maoduš

 izdavaštvo
vulkan

Beograd, 2016.

Za moju baku, Beti Maki

1.

Grmalj na čošku šanka se znoji. Povio je glavu nad duplim viskijem, ali svaki čas podiže pogled, gleda napolje, osvrće se prema vratima. Fina koprana znoja sija na neonskom svetlu. Ispušta dugačak drhtav dah prerušen u uzdah i ponovo se okreće svom piću.

„Hej! Izvini?“

Podižem pogled sa čaša koje glancam.

„Mogu li dobiti još jedno?“

Želim da mu kažem da to nije pametno, da mu neće pomoći, da bi čak mogao da pretera i pređe zakonom dozvoljenu granicu količine alkohola u krvi. Ali on je veliki momak, do zatvaranja ima još petnaest minuta, a prema smernicama kompanije, nemam razloga da odbijem njegov zahtev pa mu prilazim, uzimam mu čašu i prinosim je dozeru. Pokazuje glavom bocu. „Dupli“, kaže i prelazi debelom rukom preko vlažnog lica.

„To će biti sedam funti i dvadeset penija, molim.“

Petnaest je do jedanaest utorkom uveče i „Šamrok end klover“, pab sa irskim šmekom na Aerodromu London Siti, koji je irski koliko i Mahatma Gandhi, polako se prazni. Bar se zatvara deset minuta nakon što poslednji avion poleti, i trenutno se u njemu nalazimo samo ja, nervozni mladić s laptopom, žene koje se kikoću za stolom br. dva i muškarac koji grli dupli „džejmson“, čekajući da se ukrca na SC107 do Stokholma ili na DB224 do Minhena – a ovaj poslednji je odložen za četrdeset minuta.

Radila sam od podneva jer je Karli boleo stomak pa je otišla kući. Ne smeta mi. Nikada mi nije smetalo da ostajem duže. Pevušeći tiho uz *Keltske frule Smaragdnog ostrva, Vol. III*, prilazim da uzmem čaše dvema ženama,

Džodžo Mojes

koje napeto gledaju neki snimak na telefonu. Smeju se lakim smehom dobro podmazanih.

„Moja unuka. Pet dana stara“, kaže plavokosa dok se pružam preko stola da uzmem čašu.

„Divno.“ Smešim se. Meni sva deca izgledaju kao zemičke sa suvim grožđem.

„Živi u Švedskoj. Nikada nisam bila tamo. Ali moram da odem i vidim svoje prvo unuča, zar ne?“

„Nazdravljamo detetu.“ Ponovo praskaju u smeh. „Pridružite nam se! Hajde, skinite teret s ramena na pet minuta. Inače nećemo dokusuriti ovu bocu na vreme.“

„Ups! Evo našeg leta. Hajdemo, Dor.“ Čim su ugledale upozorenje na ekranu, kupe svoje stvari i možda samo ja primećujem da se blago zanose u hodu dok idu prema bezbednosnoj kontroli. Spuštam čaše na šank i prelazim pogledom po baru da vidim da li još nešto treba da se opere.

„Nikada ne padate u iskušenje?“ Sitnija žena se vratila po maramu.

„Izvinite?“

„Da odete tamo na kraju smene. Da uskočite u avion. Ja bih.“ Ponovo se smeje. „Svskog prokletog dana.“

Smešim se profesionalnim osmehom, koji može da znači bilo šta, i okrećem se prema baru.

Prodavnice oko mene zatvaraju se za tu noć, čelični kapci spuštaju se preko preterano skupih ručnih tašni i toblerona, koje se kupuju na poklon u slučaju nužde. Svetla se gase na izlazima tri, pet i jedanaest, a poslednji putnici tog dana trepću prema noćnom nebu. Vajolet, čistačica iz Konga, gura kolica prema meni, lagano se njišući u hodu, a gumeni đonovi njenih cipela škripe na sjajnom linoleumu. „Dobro veče, mila.“

„Dobro veče, Vajolet.“

„Ne bi trebalo da si ovde ovako kasno, mila. Trebalo bi da si kod kuće s voljenima.“

Svake noći mi kaže isto. „Neću još dugo.“ Svako veče joj odgovaram istim rečima. Zadovoljno klima glavom i nastavlja svojim putem.

Napeti Mladić s Laptopom i Znojavi s Viskijem su otišli. Završavam sa slaganjem čaša i zatvaram kasu, dva puta proveravam da li se račun slaže s onim što se nalazi u fioci. Beležim sve u knjigu računa, proveravam pumpe,

beležim šta moramo da poručimo. Tek tada primećujem da je kaput krupnog čoveka i dalje prebačen preko njegove stolice. Prilazim mu, gledam u monitor. Putnici se upravo ukrcavaju na let za Minhen – bilo bi izvodljivo da mu odnesem kaput. Ponovo proveravam tablu pa polako odlazim prema muškom toaletu.

„Dobro veče. Ima li koga?“

Glas koji čujem je prigušen i krase ga suptilna nota hysterije. Otvaram vrata.

Čovek s Viskijem je pognut nisko nad umivaonikom i umiva se. Koža mu je bela kao kreč. „Da li pozivaju na moj let?“

„Tek sada su pustili poziv na tabli. Verovatno imate još nekoliko minuta.“ Okrećem se da odem, ali me nešto zaustavlja. On me gleda; oči su mu nalik na dva tamna dugmeta puna straha. „Ne mogu ja to.“ Uzima papirni ubrus i briše lice. „Ne mogu da se ukrcam na avion.“

Čekam.

„Trebalo bi da otputujem da se upoznam s novim šefom, ali ne mogu. Nisam imao petlje da mu kažem da se plašim letenja.“ Odmahuje glavom. „Ne samo da se plašim. Užasavam se!“

Puštam da se vrata za mnom zatvore. „Čime se bavite?“

Trepće. „Uh... auto-delovima. Ja sam viši oblasni menadžer, otvorena zagrada, za rezervne delove, zatvorena zagrada, u Hant motorsu.“

„Zvuči mi kao ozbiljan posao“, kažem. „Imate... zagrade.“

„Dugo sam radio da bih tu stigao.“ S mukom guta pljuvačku. „Zato ne želim da skončam u plamenu. Zaista ne želim da umrem u plamenoj lopti u vazduhu.“

Padam u iskušenje da mu kažem da to zapravo neće biti plamena lopta u vazduhu, već više plamena lopta koja se brzo ruši prema zemlji, ali podozrevam da to ne bi bilo od velike koristi. Ponovo se umiva, a ja mu pružam papirni ubrus.

„Hvala.“ Ispušta drhtav uzdah i ispravlja se, pokušavajući da se sabere. „Kladim se da nikada pre niste videli odraslog čoveka da se ponaša kao prava budala, zar ne?“

„Viđam to četiri puta dnevno.“

Sićušne oči mu se šire.

„Oko četiri puta dnevno moram da izvlačim nekoga iz muškog toaleta. I obično je to zbog straha od letenja.“

Trepće.

Džodžo Mojes

„Ali znate, kao što kažem i svima ostalima: nijedan avion koji je poleteo s ovog aerodroma nikada nije pao.“

Uvlači vrat u kragnu. „Zaista?“

„Nijedan.“

„Čak nije bilo... ni male nesreće na pisti?“

Sležem ramenima. „Ovde je zapravo prilično dosadno. Ljudi odleću, odlaze kuda su naumili, pa se nekoliko dana kasnije vraćaju.“ Naslanjam se na vrata da ih otvorim. Toaleti uveče ne mirišu preterano lepo. „A ja lično mislim da postoje i gore stvari koje vam se mogu desiti.“

„Pa... Pretpostavljam da je to istina.“ Razmišlja o ovome, gleda me iskosa. „Četiri puta dnevno, a?“

„Ponekad i više. A sada, ako nemate ništa protiv, zaista moram da se vratim. Nije dobro da me vide kako suviše često izlazim iz muškog toaleta.“

Smeši se i na trenutak vidim kakav bi mogao biti pod drugim okolnostima. Prirodno veseo. Vedar. Čovek koji savršeno vlada svetom auto-delova proizvedenih na kontinentu. „Znate, mislim da čujem da pozivaju na vaš let.“

„Mislite da ću biti dobro?“

„Bićete vi dobro. Ovo je veoma bezbedna avio-kompanija. A i let traje svega dva sata. Pogledajte, SK491 je sleteo pre pet minuta. Dok budete išli prema izlazu, videćete stjuarde i stjuardese kako izlaze i kreću kući, i videćete da ćaskaju i smeju se. Za njih su ovi letovi kao vožnja autobusom. Neki od njih lete dva, tri ili četiri puta na dan. A oni nisu glupi. Da nije bezbedno, ne bi se ni ukrkali, zar ne?“

„Kao vožnja autobusom?“, ponavlja.

„Verovatno i mnogo bezbednije.“

„Pa, to je sigurno.“ Podiže obrve. „Mnogo je ludaka na putevima.“ Klimam.

Ispravlja kravatu. „A i veliki je posao u pitanju.“

„Sramota bi bila propustiti ga zbog ovakve jedne sitnice. Biće sve u redu kada se naviknete na letenje.“

„Možda i hoće. Hvala vam...“

„Luiza“, kažem.

„Hvala vam, Luiza. Veoma ste dobra devojka.“ Gleda me i vidim da razmišlja o nečemu. „Pitam se da li biste bili... raspoloženi za... da odemo na neko piće, jednom prilikom?“

„Mislim da čujem da pozivaju na ukrcavanje za vaš let, gospodine“, kažem i otvaram vrata da ga pustim da prođe.

Klima da prikrije stid, a zatim se teatralno tapše po džepovima. „Dobro. U redu. Pa... idem ja onda.“

„Uživajte u zgradama.“

Dva minuta nakon što je otišao, otkrivam da je povraćao u kabini tri.

Stižem kući u jedan i petnaest i ulazim u tihi stan. Oblačim donji deo pidžame i duks s kapuljačom, otvaram frižider, uzimam bocu belog vina i sipam ga u čašu. Skuplja usta koliko je kiselo. Gledam etiketu i shvatam da mora da sam ga otvorila sinoć, a zatim zaboravila da ga zatvorim, i zaključujem da nije mudro previše razmišljati o tome. Spuštam se na stolicu s vinom u ruci.

Na polici iznad kamina stoje dve čestitke. Jedna je od mojih roditelja: čestitaju mi rođendan. Mamine reči „sve najlepše“ bolne su koliko i ubod nožem. Druga je od moje sestre, i u njoj piše da će doći kući za vikend s Tomom. Šest meseci je stara. Na sekretarici imam dve poruke; jedna je od zubara. Druga nije.

Ćao, Luiza. Džared ovde. Upoznali smo se u „Derti daku“. Pa, smuvali smo se [prigušeni, nelagodni smeh]. Bilo je... znaš... uživao sam. Možda bismo mogli to ponovo da uradimo? Imaš moj broj...

Nakon što sam ispraznila bocu, razmišljam da odem da kupim još jednu, ali ne želim da ponovo izlazim napolje. Ne želim da Samir iz prodavnice mešovite robe, koja radi dvadeset četiri sata, krene da zbija šale na račun beskrajnog niza boca pinot griđa, koje izlaze iz mog stana. Ne želim da moram s bilo kim da razgovaram. Iznenada sam umorna do srži, ali to je ona vrsta iscrpljenosti od koje mi bruji u glavi i koja mi kaže da neću moći da zaspim ako odem u postelju. Nakratko razmišljam o Džaredu i da je imao nokte neobičnog oblika. Da li mi smetaju nokti neobičnog oblika? Zurim u gole zidove dnevne sobe i iznenada shvatam da mi je zapravo potreban vazduh. Zaista mi je potreban vazduh. Otvaram prozor u hodniku i nesigurno se penjem požarnim stepenicama do krova.

Prvi put kada sam se popela ovamo, pre devet meseci, agent za prodaju nekretnina pokazao mi je malu baštu, koju su prethodni stanari napravili, razbacavši olovne saksije unaokolo i postavivši malu klupu. „Nije zvanično vaša, to je jasno“, rekao je, „ali ovaj stan jedini ima direktan pristup krovu. Mislim da je prilično lepa. Mogli biste čak da priredite i zabavu

ovde!“ Gledala sam ga, pitajući se da li mu zaista izgledam kao neko ko priređuje zabave.

Biljke su odavno uvenule i umrle. Izgleda da ne umem da brinem o njima. Sada stojim na krovu i zurim u treperavu tamu Londona pod sobom. Oko mene milion ljudi živi, diše, jede i svada se. Milion života potpuno je udaljeno od mene. Neobičan je to mir.

Natrijumske sijalice svetlucaju dok se gradski zvuci podižu u noćni vazduh, motori bruje, vrata lupaju. Nekoliko milja južno čuje se udaljeno brutalno udaranje elisa policijskog helikoptera, a snop svetlosti njegovog reflektora pretražuje tamu u lokalnom parku, u potrazi za nekim zločincom. Negde u daljini čuje se sirena. Uvek neka sirena. „Neće biti potrebno mnogo pa da se ovde osetite kao kod kuće“, rekao je agent za nekretnine. Umalo se nisam nasmejala. Grad mi je stran kao što je uvek i bio. Ali opet, meni je ovih dana sve strano.

Oklevam, zatim se penjem na zaštitni zid, podižem ruke u stranu, podsećam na pomalo pijanog hodača po užetu. Nogu pred nogu, milim preko betonskog zida, a povetarac tera dlačice na ispruženim rukama da se naježe. Kada sam se tek doselila ovamo, kada me je sve najснаžnije pogađalo, ponekad bih upućivala sebi izazov da odem s jednog kraja zgrade na drugi. Kada bih stigla na drugu stranu, nasmejala bih se noćnom vazduhu. *Vidiš? Ovde sam – živa – na samoj ivici. Radim ono što si mi rekao!*

Postala je to moja tajna navika, ja, gradski horizont, uteha tame, anonimnost i svest da ovde gore niko ne zna ko sam. Podižem glavu, osećam noćni povetarac, čujem smeh ispod sebe, prigušen zvuk razbijanja boce, zvuk saobraćaja koji ide prema gradu, vidim beskrajni crveni niz stražnjih svetala automobila, krvotok automobilskog saobraćaja. Relativni mir vlada između tri i pet ujutro, pijanci su se srušili u postelje, kuvari u restoranima svukli su bele uniforme, pabovi su zaključali vrata. Tišinu u tim satima samo sporadično prekidaju noćne cisterne, otvaranje jevrejske pekare malo dalje uz ulicu, tihi udarac kada novinski kombi isporuči uvezane pakete novina. Poznajem najtananije pokrete ovog grada zato što više ne spavam.

Negde dole, hipsteri i Istenderi zaključavaju se u pabu „Vajt hors“ da nastave da piju, jedan par se napolju svada, a s druge strane grada opšta bolnica sakuplja bolesne, povređene i one koji su jedva pregarali još jedan dan. Ovde gore su samo vazduh, tama, poneki Fedeksov teretni let sa Hitroua za Peking i bezbrojni putnici, poput Čoveka s Viskijem, koji idu na neko novo mesto.

„Osamnaest meseci. Osamnaest punih meseci. Kada će biti dosta?“ kažem tami. I evo ga – osećam ga kako ponovo vri u meni – neočekivani bes. Pravim dva koraka, gledam u svoja stopala. „Jer ovo mi ne liči na život. Ne liči ni na šta.“

Dva koraka. Još dva. Noćas ću otići samo do ugla.

„Nisi mi dao prokleti život, zar ne? Ne baš. Samo si uništio onaj stari. Razbio ga na sitne komade. Šta da radim s onim što mi je ostalo? Kada ću se osećati kao da...“ Pružam ruke, osećam hladan noćni vazduh na koži i shvatam da ponovo plačem. „Jebi se, Vile“, šapućem. „Jebi se, zato što si me ostavio.“

Žalost ponovo nadire, poput iznenadne plime, snažna, neobuzdana. I baš kada mi se čini da ću u nju utonuti, jedan glas iz senke kaže: „Mislim da ne bi trebalo da stojiš tu.“

Okrećem se i vidim na požarnim stepenicama blesak sitnog bledog lica i razrogačene tamne oči. Od šoka gubim oslonac na zaštitnom zidu, a težina me iznenada vuče na pogrešnu stranu ponora. Moje srce gubi ravnotežu delić sekunde pre nego što i moje telo krene za njim. A zatim, kao u košmaru, nemam težinu, u ambisu noćnog vazduha noge mi se koprcaju iznad glave i čujem krik koji bi mogao biti i moj...

Krc.

Zatim tama.

2.

„Kako se zoveš, mila?“

Oko vrata mi je kragna.

Nečija ruka mi, nežno i žurno, opipava glavu.

Živa sam. Ovo je, zapravo, prilično iznenađujuće.

„Tako je. Otvori oči. Pogledaj me. Pogledaj me. Možeš li mi reći kako se zoveš?“

Želim da progovorim, da otvorim usta, ali reči su mi prigušene i nesuvisle. Mislim da sam se možda ugrizla za jezik. U ustima osećam toplu krv; ima ukus gvožđa. Ne mogu da se pomerim.

„Stavićemo te na spinalnu dasku, u redu? Možda će ti na trenutak biti neprijatno, ali daću ti morfijum pa će bol popustiti.“ Čovekov glas je smiren, ravan, kao da je najnormalnije na svetu ležati slomljen na betonu i zuriti u mračno nebo. Želim da se nasmejem. Želim da kažem kako je smešno što sam ovde. Ali kao da ništa ne funkcioniše kako bi trebalo.

Njegovo lice mi nestaje iz vida. Nada mnom se nadvija neka žena u fluorescentnoj jakni, tamne kovrdžave kose vezane u konjski rep, naglo mi obasjava oči sićušnom lampom i gleda me sa distanciranim interesovanjem, kao da sam mikroskopski uzorak, a ne čovek.

„Trebali da je prekrijemo termo-pokrivačem?“

Želim nešto da kažem, ali mi pažnju odvlači bol u nogama. *Hriste*, kažem, ali nisam sigurna da sam to rekla naglas.

„Višestruki prelomi. Zenice su normalne i reaguju. Pritisak je devedeset sa šezdeset. Ima sreće što je pala na tendu. Koje su šanse da padneš na kauč, a? Ali ne dopada mi se ova modrica.“ Hladan vazduh na stomaku, lagani dodir toplih prstiju. „Unutrašnje krvarenje?“

„Da li nam je potreban još jedan tim?“

„Možete li da se povučete, molim vas, gospodine? Povucite se nazad!“

Glas nekog muškarca: „Izašao sam napolje da popušim jednu, a ona mi je pala na prokleti balkon! Dođavola, umalo da padne na mene!“

„Pa, eto – ovo vam je srećan dan. Nije pala na vas.“

„Dobro me je uplašila. Ne očekuje čovek da ljudi padnu s neba. Pogledajte moju stolicu. Koštala je osamsto funti u Konranovoj radnji... Mislite li da bih mogao da tražim odštetu?“

Tišina.

„Možete da radite šta god želite, gospodine. Znaite šta, kad već govorimo o odštetama, mogli biste da joj isporučite i račun za čišćenje krvi s balkona. Šta kažete na to?“

Onaj prvi gleda koleginicu ispod oka. Vreme klizi, ja klizim s njim. Pala sam s krova? Lice mi je hladno, i shvatam, kao iz daljine, da počinjem da se tresem.

„Upada u šok, Seme!“

Negde ispod mene otvaraju se vrata kombija. A zatim se daska ispod mene pomera i nakratko *bol bol bol* – sve postaje crno.

Sirena i kovitlac plavog. Uvek neka sirena u Londonu. Krećemo se. Neon-ska svetla prelaze preko unutrašnjosti hitne pomoći, gube se, pa se ponovo vraćaju, osvetljavajući neočekivano popunjenu unutrašnjost: muškarca u zelenoj uniformi, koji ukucava nešto u telefon, a onda se okreće da podese infuziju iznad moje glave. Bol je oslabio – morfijum? – ali uz svest mi se javlja i sve veći užas. Džinovski vazdušni jastuk polako se naduvava u meni, i polako isključuje sve ostalo. O, ne. O, ne.

„Izbinite be?“

Iz drugog pokušaja uspevam da privučem pažnju muškarca, koji se jednom rukom naslanja na unutrašnjost vozila. Okreće se i saginje prema meni. Miriše na limun i propustio je jedno mesto na licu prilikom brijanja. „Da li si dobro?“

„Esam li...“

Muškarac se naginje još više. „Izvini. Teško mi je da te čujem od sirene. Uskoro ćemo biti u bolnici.“ Spušta ruku na moju. Suva je, topla i utešna. Iznenada me hvata panika: šta ako mi pusti ruku? „Samo se ti drži. Procenjeno vreme dolaska, Dona?“

Džodžo Mojes

Ne mogu da izgovorim reči. Jezik mi je potpuno ispunio usta. Misli su mi zbrkane, izmešane. Jesam li pomerala ruke kada su me podizali? Podigla sam desnu ruku, zar ne?

„Esam li baralizobana?“

„Paralizovana?“ Muškarac okleva, gleda me u oči, zatim se okreće i gleda moje noge. „Možeš li da pokreneš prste na nogama?“

Pokušavam da se setim kako se pomeraju stopala. Čini mi se da to zahteva mnogo više usredsređenosti nego pre. Muškarac mi blago dodiruje prst na nozi, kao da me podseća gde se nalazi. „Pokušaj ponovo. Eto.“

Snažan bol munjevito mi se penje uz obe noge. Čujem nečiji dah, možda čak i jecaj. Moj.

„Dobro si. Bol je dobar. Ne mogu biti siguran, ali mislim da nisi povredila kičmu. Sredila si kuk, i još ponešto pride.“

Gleda me u oči. Ima dobre oči. Izgleda da razume koliko mi je potrebno razuveravanje. Osećam kako sklapa ruku preko moje. Nikada mi nije u ovoj meri bio potreban dodir drugog ljudskog bića.

„Zaista. Prilično sam siguran da nisi paralizovana.“

„O, bala bogu.“ Čujem svoj glas kao izdaleka. Oči mi se pune suzama. „Molim te, ne bustaj me“, šapućem.

Još više se naginje prema meni. „Neću te pustiti.“

Želim da nešto kažem, ali njegovo lice mi se magli pred očima i ja se ponovo gubim.

Kasnije su mi rekli da sam pala dva od pet spratova, proletela kroz tendu i prizemljila se na vrhunskoj ogromnoj pletenoj ležaljci s jastucima presvučenim vodootpornom tkaninom, na balkonu gospodina Antonija Gardinera, pravnika za autorska prava, suseda koga nikad nisam upoznala. Slomila sam kuk na dva dela, kao i dva rebra i ključnu kost. Slomila sam i dva prsta na levoj ruci, i metatarzalnu kost, koja je probila kožu na stopalu, zbog čega se jedan student onesvestio. Moji rendgenski snimci izazivaju opštu fascinaciju.

Neprestano sam u glavi čula bolničarev glas, koji me je zbrinuo: *Nikad se ne zna šta će se desiti kada padneš s velike visine*. Po svemu sudeći, imala sam mnogo sreće. Kažu mi ovo i čekaju, smeše se, kao da bi trebalo da im odgovorim širokim osmehom, ili možda da zaigram od sreće. Ne osećam se kao da sam imala sreće. Ne osećam ništa. Dremam i budim se, i ponekad

iznad sebe vidim jarka svetla operacione sale, a zatim je sve tiho u mirnoj sobi. Lice medicinske sestre. Čujem odlomke razgovora.

Jesi li videla haos koji je napravila starica u D4? Kakav način da se završi smena, zar ne?

Radiš u bolnici „Princeza Elizabet“, zar ne? Možeš im reći da znamo kako se vodi urgentni centar. Ha-ha-ha-ha!

Samo se ti sad odmori, Luiza. Mi ćemo se za sve pobrinuti. Sada se samo odmori.

Od morfijuma mi se spava. Povećavaju mi dozu, a njegov prijatni, hladni, tanušni mlaz donosi mi zaborav.

Otvaram oči i zatičem majku u dnu kreveta.

„Budna je! Bernarde, budna je! Da li da zovemo sestru?“

Promenila je boju kose, razmišljam kao iz daljine. A zatim: Oh. Pa to je moja majka. Moja majka više ne razgovara sa mnom.

„Oh, hvala bogu! Hvala bogu!“ Majka se hvata za krst koji joj visi na lančiću oko vrata. Ovaj gest me podseća na nekoga, ali ne mogu da se setim na koga. Naginje se prema meni i blago mi miluje obraz. Iz nekog razloga oči mi se u tom trenutku pune suzama. „Oh, moja devojčice!“ Naginje se nada mnom, kao da želi da me zaštiti od daljih povreda. Osećam miris njenog parfema; poznat mi je koliko i parfem koji sama koristim. „Oh, Lu!“ Briše mi suze maramicom. „Nikada se u životu nisam tako uplašila kao kada su me pozvali iz bolnice. Boli li te? Da li ti je nešto potrebno? Da li ti je udobno? Mogu li nešto da ti donesem?“

Priča toliko brzo da ne mogu da joj odgovorim.

„Došli smo čim su nam javili. Trina pazi na dedu. Deda te pozdravlja. Pa, ispustio je onaj zvuk, znaš, ali svi mi znamo šta to znači. Oh, mila, kako si se, zaboga, uvalila u ovakvu nevolju? Šta ti je bilo *na pameti*?“

Izgleda da joj nije potreban odgovor. Sve što treba da radim jeste da mirno ležim.

Majka briše oči sebi, pa meni. „I dalje si moja kćerka. I... i ja ne bih mogla da podnesem kada bi ti se nešto desilo a da nismo... znaš.“

„Nisam...“ Gutam reči. Imam neki čudan osećaj u jeziku. Zvučim kao da sam pijana. „Nigada nisam zelela...“

„Znam. Ali silno si mi otežala, Lu. Nisam mogla...“

„Nemoj sada, mila, važi?“ Tata joj dodiruje rame.

Džodžo Mojes

Skreće pogled i uzima me za ruku. „Kada su nas pozvali. Oh! Pomislila sam – nisam znala...“ Ponovo šmrca; maramicu prisanja na usne. „Hvala bogu što je dobro, Bernarde.“

„Naravno da je dobro. Od gume je ona, zar ne?“

Tata se nadvija nada mnom. Poslednji put smo razgovarali telefonom pre dva meseca, ali ga nisam videla osamnaest meseci, otkako sam otišla iz rodnog grada. Izgleda ogromno i poznato, i očajnički, očajno umorno.

„Izbini“, šapućem. Ne znam šta drugo da kažem.

„Nemoj da si luda. Samo nam je drago što si dobro. I pored toga što izgledaš kao da si sa Tajsonom u ringu izdržala šest rundi. Jesi li se pogledala u ogledalo otkako si stigla?“

Odmahujem glavom.

„Možda bih... da sam na tvom mestu, još malo bih sačekao. Sećaš li se kada je Teri Nikols preleteo preko bicikla dok je prolazio pored mini-marketa? Pa, skloni brkove i tako ti sada otprilike izgledaš. Zapravo...“ Podrobnije me zagleda. „Kad smo već to spomenuli...“

„Bernarde.“

„Sutra ćemo ti doneti pincetu. Kako bilo, kada sledeću put poželiš da učiš da letiš, hajde da odemo do dobrog starog aerodroma, može? Skakanje i mahanje rukama očigledno ne daju rezultat.“

Pokušavam da se nasmešim.

Oboje se nadvijaju nada mnom. Lica su im napeta, puna strepnje. Moji roditelji.

„Smršala je, Bernarde. Zar ti se ne čini da je smršala?“

Tata se naginje bliže i tada vidim da su mu oči pomalo vlažne, a osmeh drhtaviji nego obično. „Ah... Lepa je, mila. Veruj mi. Izgledaš prokleta prelepo.“ Steže mi ruku, zatim je prinosi usnama i ljubi. Moj tata nikada nije uradio ništa slično.

Tek tada shvatam da su mislili da ću umreti i iz grudi mi nenadano izbija jecaj. Sklapam oči, da sprečim vrele suze da poteku, i osećam njegov krupni, od drveta ogrubeli dlan na svom.

„Ovde smo, mila. Sada je sve dobro. Sve će biti dobro.“

U naredne dve nedelje svakog dana prelaze osamdeset kilometara, rano jutro se ukrcavaju na voz, a nakon toga dolaze na svakih nekoliko dana. Tata je dobio dozvolu za posebno odsustvo s posla jer mama ne želi da

putuje sama. Jer ipak je London pun svakakvog sveta. Ovo je ponovila više nego jednom i svaki put je reči propratila osvrćući se kradomice, kao da se čak i sada na odeljenje krišom uvlači čovek s navučenom kapuljačom i s nožem u ruci. Trina pazi na dedu. Čujem oštrinu u maminom glasu dok ovo govori, pa mislim da to možda po moju sestru i nije najpovoljnije rešenje.

Mama mi donosi kuvanu hranu i radi to od dana kada smo se sve troje zagledali u moj ručak, i uprkos podrobnom petominutnom posmatranju, nismo uspeli da shvatimo u šta gledamo. „I još na plastičnim poslužavnicima, Bernarde! Kao u zatvoru!“ Žalosno je bocnula hranu viljuškom, a zatim je onjušila. Otada stiže naoružana ogromnim sendvičima, debelim kriškama šunke ili sira u belom hlebu, i donosi mi domaću supu u čturi. „Hrana za koju znaš šta je“, kaže i hrani me kao da sam dete. Jezik mi se polako vraća u normalnu veličinu. Sva je prilika da je malo nedostajalo da ga pregrizem kada sam pala. Kažu mi da to nije ništa neobično.

Imala sam dve operacije kojima su mi učvrstili kuk, a levo stopalo i leva ruka su mi u gipsu. Kit, jedan od pomoćnih radnika, pita me može li da mi se potpiše na gips – izgleda da prizivam nesreću ako su devičanski beli – i žurno piše nešto toliko pogano da Ivlin, sestra s Filipina, pre vizite preko njegove poruke mora da stavi hanzaplast. Kit mi prenosi bolničke tračeve dok me gura u kolicima do rendgena ili apoteke. Sasvim bih lepo mogla da živim i bez saznanja o pacijentima koji su u bolnici umirali polako i u užasnim bolovima, a kojih je, po svemu sudeći, bilo beskrajno mnogo, ali razgovor o tome kao da ga usrećuje. Ponekad se pitam šta drugima govori o meni. Ja sam devojka koja je pala s petospratnice i preživela. Na bolničkoj lestvici ovo me smešta poprilično iznad pacijenta koji pati od hronične konstipacije na Odeljenju C ili one lude ženske koja je slučajno sama sebi odsekla palac makazama za orezivanje.

Neverovatno koliko se brzo čovek privikne na rutinu institucije. Budim se, prihvatam pomoć nekoliko ljudi, koje sada već poznajem, trudim se da kažem prave reči lekarima specijalistima i čekam da moji roditelji stignu. Moji roditelji se zanimaju obavljanjem manjih poslova u sobi i postaju nekarakteristično ponizni pred lekarima. Tata se stalno izvinjava zato što ja sad ne mogu da skačem, sve dok ga mama ne šutne, prilično snažno, u gležanj.

Nakon vizite, mama obično odlazi do prodavnica u prizemlju i vraća se čudeći se, prigušenim glasom, broju štandova s brzom hranom. „Onaj čovek bez noge, s kardiologije, Bernarde, sedi i ždere čizburger i pečeni krompir – da ne poveruješ!“

Džodžo Mojes

Tata sedi i čita lokalne novine u fotelji pored podnožja mog kreveta. Čitave prve nedelje tražio je izveštaje o mojoj nesreći. Pokušavam da mu kažem da u ovom delu grada čak i dvostruka ubistva teško da zavređuju da se pomenu u *Njuz in brif*, ali u Stortfoldu je na naslovnoj strani lokalnih novina prošle nedelje stajao naslav: „Kolica supermarketa ostavljena na pogrešnom delu parkinga“. A nedelju dana pre toga udarni naslov glasio je: „Školarci tužni zbog stanja pačjeg jezerca“, tako da je teško uveriti ga u suprotno.

U petak, nakon poslednje operacije kuka, mama mi donosi kućni ogrtač, prevelik za mene, i veliku papirnu kesu u kojoj su sendviči s jajima. Ne moram da je pitam šta je to: sumporni miris preplavljuje sobu čim otvori kesu. Otac maše rukom ispred nosa. „Sestre će mene okriviti, Džozzi“, kaže, otvarajući i zatvarajući vrata.

„Jaja će joj pomoći da se oporavi. Suviše je mršava. A i ti se ne javljaj. Psa si krivio za svoje pogane mirise i dve godine nakon što je uginuo.“

„Samo se trudim da održim romantiku u životu, draga.“

Mama spušta glas: „Trina kaže da ju je njen poslednji momak pokrivao ćebetom preko glave kada je puštao vetrove. Možeš li to da zamisliš?“

Tata se okreće prema meni. „Kada ja to uradim, tvoja majka neće da se zadrži ni u istom kraju.“

U vazduhu se oseća napetost, premda se smeju. Osećam je. Kada se čitav svet skupi na četiri zida, postanete naročito osetljivi na tanane promene raspoloženja. Primećujete kako se lekari blago okreću u stranu kada pregledaju rendgenske snimke, ili kako sestre pokrivaju usta kad pričaju o nekom ko je upravo preminuo.

„Šta je bilo?“ pitam ih. „O čemu se radi?“

„Pa...“ Mama seda na ivicu kreveta. „Lekar je rekao... specijalista je rekao... da je ostalo nerazjašnjeno kako si pala.“

Grizem sendvič s jajima. Sada levom rukom mogu da držim stvari. „Oh, to. Nešto mi je odvuklo pažnju.“

„Dok si hodala unaokolo po ivici krova.“

Jedan minut samo žvaćem i ćutim.

„Postoji li šansa da si mesečarila, mila?“

„Tata, nikada u životu nisam mesečarila.“